

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1922 kl. 3 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 3 i
anledning av väckt motion, nr 95, om åvägabringande
inom statens verk och inrättningar av besparing i hus-
hållningen med elektrisk belysning m. m.*

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott *Motionen*
för behandling hänvisad motion, nr 95, har herr *Lindhagen* hemställt,
att regeringen ville överväga:

1. Genom vilka föranstaltningar inom statens verk och inrättningar
kan anordnas en effektiv och varaktig besparing i hushållningen med elek-
trisk belysning, bränsle, papper och dylikt;

2. På vad sätt en omtänksammare ekonomi i detta avseende må kunna
uppsyggas ytterst på löntagarnes pliktuppfyllelse, självansvar och intresse
att vårda allmän egendom som sitt eget och ej blott på fruktan för påföljder
under inflytande av något kontrollsystem.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Det i förevarande motion avhandlade ämnet, sparsamhet med statens *Utskottet*
expensmedel, är givetvis av den vikt och beskaffenhet, att det är värt beak-
tande. I synnerhet under tider av ekonomisk depression, då besparingar
överallt måste göras, är det naturligt av stor betydelse, att ämbetsverk och
övriga statens myndigheter iakttaga all möjlig sparsamhet med de för arbe-
tets fortgång nödvändiga utgifterna för bränsle, ljus, papper m. m. Utskottet
kan sålunda instämma med motionären i hans önskan om sparsamhet i
förevarande fall. Dock synes det utskottet böra framhållas, att sparsamheten
icke får övergå till småaktighet, varigenom lätt skapas otrevnad i arbetet.

liksom vissa sparsamhetsåtgärder kunna medföra praktiska olägenheter, som försvaga det goda syftet med åtgärden.

Om sålunda utskottet finner motionärens önskan om sparsamhet lofvärd, kan utskottet ej instämma i hans påstående, att ett anmärkningsvärt slöseri äger rum och att därför en särskild framställning från riksdagen bör göras. Motionärens åsikt synes bero på bristande kännedom om vederbörandes strävanden härvidlag, och utskottet tillåter sig därför att något erinra om vissa åtgärder, som vidtagits för att begränsa statens utgifter i förevarande hänseende.

Det kan sålunda icke med fog påstås, att intet intresse ådagalagts för att inköpen skola bli förståndigt och ekonomiskt ordnade. Om bland annat upphandling för statens behov finnas detaljerade bestämmelser utfärdade genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 16 januari 1920 (Svensk författningssamling nr 10). Denna författning föreskriver, bland annat, att anbud vid uppköp av varor och förbrukningsartiklar för statens behov skola införas och prövas på särskilt angivet sätt. Härom kan anföras följande bestämmelse (§ 30 mom. 2): »Av de anbud, som ifrågakomma vid den slutliga prövningen skall — — — — det anbud antagas, som med hänsyn till såväl godsets — — — — beskaffenhet och pris som ock övriga på frågan inverkan omständigheter är att anse som det förmånligaste för staten.» Och vidare (§ 30 mom. 4): »Myndigheten äger förkasta samtliga vid den slutliga prövningen föreliggande anbud, om de innefatta för högt pris eller eljest finnas vara för staten ofördelaktiga.» Med ifrågavarande författning har staten sålunda sökt reglera statens uppköp på bästa sätt. Vidare bör erinras om att vissa bestämmelser utfärdats angående tryckning för statens räkning (Kungl. kungörelsen den 26 september 1921, Svensk författningssamling nr 578) liksom statens tryckerisakkunnige, för vilken instruktion utfärdats den 26 september 1921, har att bl. a. verka för sparsamhet vid utförande för statens räkning av tryckningsarbeten, häftnings- och inbindningsarbeten samt lämna ämbetsverk och andra offentliga myndigheter råd och anvisningar rörande planläggandet och utförandet av tryckning. Vad därefter särskilt den av motionären påtalade pappersåtgången beträffar, får utskottet erinra om, att Kungl. Maj:t genom flera cirkulär till statsmyndigheterna anbefallt synnerlig sparsamhet med papper, vilken befallning medfört, bland annat, dels att helark numera ej användas, utom i de fall skrivelsens omfång gör detta nödvändigt, dels att remissutlåtanden i så stor utsträckning detta är görligt utskrivas på remissakten, dels att obegagnade halvark fränskiljas vid ärendenas läggande ad acta och begagnas för nya skrivelser, dels att s. k.

bakar i mycket stor utsträckning användas till koncept, dels att mindre viktiga skrivelser utskrivas på sämre papper och i mindre format, dels att i varje fall, där en skrivelse ej kan antagas komma att förvaras någon längre tid, såsom t. ex. alla underhandsskrivelser med begäran om kompletterande upplysningar o. d., enklast möjliga papper användes.

För att genomföra besparingar vid bränsleförbrukningen inom statens institutioner har inom socialstyrelsen anställts en värmeteknisk expert. Till dennes åligganden hör, bland annat, att tillhandagå med råd angående en effektiv och bränslebesparande eldning samt, där så befinnes nödigt, ingripa rättande.

Beträffande misshushållningen med elektriskt ljus har utskottet sig bekant, att noggrann tillsyn utövas däröver, att icke onödigt många lampor användas och att ljuset släckes, då arbetet avslutas för dagen.

Slutligen synes det icke obefogat att erinra därom, att det ligger i vederbörande verkschefs intresse, att utgifterna för bränsle, ljus, papper m. m. icke stiga till för stora belopp, då härigenom ett för verkets behov anslaget belopp äventyras att icke räcka till, varför säkerligen all nödig sparsamhet i förevarande fråga iakttagas av vederbörande chefer. Samtidigt vill utskottet erinra, att riksdagen genom statsrevisorerna utövar kontroll däröver, att ovan antydda bestämmelser efterlevas och sparsamhet iakttagas.

Utskottet anser sålunda motionärens hemställan under punkt 1 redan vara föremål för vederbörandes uppmärksamhet samt att dess syfte tillgodoses genom redan vidtagna åtgärder och att, därest dessa ej visa sig tillfyllest och statens intresse så kräver, ytterligare föreskrifter i detta avseende helt visst ej komma att utebliva.

Vad slutligen motionärens hemställan i punkt 2 beträffar, synes densamma, såsom varande ett allmänt hållet önskemål, ej heller kunna läggas till grund för en riksdagens skrivelse till regeringen. Utskottet är dessutom övertygat, att den svenska ämbetsmannakåren av högre och lägre grad långt mer av pliktuppfyllelse, självansvar och intresse än av fruktan för påföljder under inflytande av något kontrollsystem sköter sina befattningar.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 mars 1922.

På utskottets vägnar:

N. J. F. ALMKVIST.

Närvarande vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar Almkvist, Rooth, Julin,* Enhörning,* Franzén, Bondeson, Andersson, P., i Arbrå.

* Ej närvarande vid utlåtandets slutjustering.